

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. An per opera præcepta possit homo satisfacere pro pœna temporali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

luntate honesta, vt quatuor. Ratio dubitandi esse potest, quia ad meritum consideratur difficultas actus; ad satisfactionem verò penalitas, vt dixit S. Thomas in 4. diff. 15. qu. 1. art. 4. ergo non crescente penalitate, non crescit satisfactio in ratione satisfactionis; sed solum in ratione meriti.

Respondetur tamen affirmatiue: quod fatetur etiam Suarez in presenti. sect. 6. num. 9. Et probari potest ex dictis. Primum, quia opus non satisfacit solum vt penale, sed etiam vt honestum ita vt deficiente honestate, non sit satisfactorium: ergo crescente honestate, crescere etiam debet efficacia ad satisfaciendum. Quod exemplis ostendi potest: nam professio religiosa, v. g. teste Sancto Thoma 2. 2. quæst. 189. artic. 3. ad 3. affert secum expiationem totius pœnæ temporalis debita; & hoc quidem ex opere operantis, teste eodem in 4. diff. 4. quæst. 3. ad finem, nempe, propter excellentiam actionis, vt colligitur ex cap. Admonere 33. quæst. 2. & tamen non habet ille actus multum penalitatis formaliter. Item, elemosyna est magis satisfactoria, quam ieiunium, iuxta communem Theologorum doctrinam, licet maiorem penalitatem afferat ieiunium: ergo maior bonitas reddit actum magis satisfactorium. Ratio denique est: quia castigatio, vt diximus, non placet, nisi vt informata affectu, quo peccator vult se laudabiliter castigare: ergo quo laudabilius vult, eò magis placeat, crescente forma, à qua habet eiusmodi activitatem placandi.

Hinc sequitur, debere opus satisfactorium esse liberum, saltem denominatiue, quatenus procedit saltem ab effectu libero: non enim posset procedere ab effectu honesto; nisi procederet ab effectu libero: cum libertas sit de essentia actus moralis honesti, vel inhonesti. Circa hoc tamen dubitari solet, an possimus satisfacere per opus necessarium necessitate præcepti.

§. 1. An per opera præcepta possit homo satisfacere pro pœna temporalis.

Non pauci negantur, Palud. Syluester, Maior, Gabr. Antoninus, apud Vasquez in presenti, dub. 6. num. 1. ex quibus Syluester, & Antoninus dixerunt, operibus debitis ex præcepto positivo posse satisfieri; non verò debitis ex præcepto naturali. Ratio præcipua est, quia non potest duplici debito diuerso vnica solutione satisfieri.

Communis sententia, & verissima affirmat: Ledefma, vterque Soto, Adrianus, Caiet. Ioan. Medina, & alij, quos referunt, & sequuntur Vasquez ibi, num. 2. & Suarez in presenti, sect. 4. Et quidem stante doctrina Concilij Tridentini, contraria sententia non videtur posse vlla ratione sustineri: nam Tridentinum sess. 6. cap. 10. & 16. definiuit, iis operibus, quibus diuina lex obseruatur, mereri hominem iustum augmentum gratiæ: vnde non apparet, cur non habeant ea opera vim purgandi debitum pœnæ, sicut habent vim nouum ius comparandi ad nouum præmium. Rursus idem Concilium sess. 14. c. 9. & can. 13. definit, per flagella à Deo immissa, & patienter tolerata, hominem iustum satisfacere pro debito pœnæ: minus autem videbatur posse satisfieri per hæc, quibus homo non cooperatur, quam per flagella ab ipso homine inflicta ex præcepto. Vnde retorqueri potest argumentum contrariæ sententiæ: quia, si aliquis debeat alteri tres mensuras terræ, v. g. non satisfacit huic debito, si casu vel fluminis alluione creditoris fundo accreuerint totidem terræ mensuræ ex suo fundo; sed debet dare alius ttes: quia quod necessi-

tate perdit, non cedit in solutionem debiti; & tamen flagellis, & infirmitatibus, necessitate naturæ prouenientibus, homo satisfacit pro debito pœnæ, si patienter toleret: ergo in hoc genere satisfactionis non est obseruanda regula eadem; quæ seruatur in solutione debiti ex iustitia.

Secundò hoc ipsum probatur: quia ille, qui fidei non negatæ causa patitur tormenta, excellentissimo modo satisfacit pro debito suæ pœnæ: & tamen ille sustinet ex præcepto diuino, & naturali tormenta illa ob fidei commissionem. Tertio, quia ad hunc ipsum finem, vt pro peccatis satisfaciamus, præcipit Ecclesia ieiunia, & alias corporis castigationes: ergo præceptum non impedit, quòd opere possimus satisfacere. Quarto, quia ad hunc ipsum finem Confessarius præcipit opera satisfactoria, quæ non idèò, quia præcipiuntur à Confessario, desinunt esse satisfactoria, imò quia satisfactoria sunt, eleuantur per clanes ad maiorem satisfactionem ex opere operato. Denique, quia tota condignitas satisfactionis fundatur, vt diximus, in eo, quòd homo laudabiliter se castigans, eo ipso, placat iram Iudicis, nec illum iterum puniat: ille autem, qui ex præcepto se castigat, non minus, sed magis laudabiliter se castigat: non enim minus, sed potius magis honestum, & laudabile est, ceteris paribus, facere aliquid ex præcepto, quam absque illo: ergo magis placet Deo, & per consequens magis placat illum eiusmodi castigatio per opera præcepta, quam per spontanea.

Ad fundamentum verò contrariæ sententiæ respondetur, posse nos vnica solutione pluribus debitis satisfacere, quoties illa ex peculiari conditione non ordinantur ad res diuersas. Hinc est, vt qui ex voto debere calicem Ecclesiæ, si accedat præceptum Superioris de calice eodem dando; satisfaciit debito voti, & obedientiæ dando vnum calicem. Item, si ex voto debes ieiunare omnibus sextis feriis, & Confessarius præcipiat ieiunare vna sexta feria, satisfaciit vtrique debito: & sic de alijs. Quando verò debita respiciunt res diuersas, non satisfaciit, vt si debebas viginti Petro, & rursus fueris ei alia viginti; non satisfaciis reddendo viginti: quia ille habet minus in bonis quadraginta; & debes ponere æqualitatem faciendo, quòd nihil minus habeat, quam debere habere. Hinc est, si Confessarius imponat, vt audias Missam, debes audire aliam præter Missam debitam ex præcepto, quia hæc est intentio Confessarij: si tamen ipse veller, posset præcipere solum illum, quam ex præcepto debebas, vt infra videbimus. Similiter, si ex voto debes Calicem Ecclesiæ, & rursus ex testamento debeas calicem eidem Ecclesiæ legatum, debes dare duos: quia votum fuit donandi calicem: illum autem, quem ex testamento darès, non donas, sed soluis. Cum ergo debitum pœnæ non sit patiendi sine præcepto, imò regulariter pœna ipsa soleat præcipi; non est, cur per opera præcepta non possit expleri obligatio patiendi, præsertim cum hæc non tam sit debitum actuum, quam passiuum; & satisfactio non tam sit solutio debiti, quam placatio condigna per voluntariam castigationem liberè susceptam. Alia argumenta leniora contra hanc conclusionem videri possunt apud Suarez &

Vasquez locis supra citatis.